

Context is the key

I. Strubbe en S. Vaes

Kader

- PWO VIVES Noord
- 3 luiken:
 - Breinvriendelijk leren vanuit de context (neurobiology)
 - Vaststelling : Inzichten uit wetenschappelijk onderzoek over taalverwerving vinden moeilijk de weg naar de lespraktijk
 - Invloed CLIL-didactiek op vreemde talen onderzoeken
 - Impliciete vs expliciete taalverwerving
 - Good practices TTO Nederland

1. Breinvriendelijk leren vanuit de context

Hirnforschung über den Spracherwerb und die Rolle der Grammatik

Woordenschat

- losse woorden leren?
- realiseren van netwerken in het brein
 - in frequente chunks aanbieden
 - in functionele contexten
- grote talige input = grote woordenschat

Woordenschat

- **Beginners: woordenlijsten en flashcards**
- **Gevorderden:**
 - **incidenteel leren**
 - **chunks**
 - **integreren woorden in eigen taalproductie**
- **Essentieel belang van**
 - **grote talige input**
 - **actief gebruiken**

Talige input

- simplified authenticity: teksten vereenvoudigen
- meerkeuzevragen
- true/false statement
- spot the mistakes and correct them
- schrappen wat niet past
- ordenen van zinnen
- in categorieën plaatsen
- combineren van definities met hun kernwoord (matching)
- zinnen afmaken
- grafieken interpreteren
- afbeeldingen met onderschriften
- invullen van woorden in zinnen te kiezen uit een aangeboden gesloten lijst
- schrijf- en spreekkaders (collocaties/chunks)
- veelgebruikte (vakspecifieke) standaardzinnen

The digestive system in English

1. Watch part 1. Complete the missing words. Choose from:

stomach / glands / acid / juices / pipe / liver /
 food / mouth / substances / canal / saliva
 intestine / digestion / pancreas / oesophagus

- Digestion is a process in which complex food material is broken down into simpler
- The of food in humans takes place in the alimentary, which is a long tube extending from the mouth to the
- The different parts of the alimentary canal are buccal cavity, food or oesophagus,, small intestine, large and anus.
- Two glands namely, the and, also help in digestion.
- The food is taken in through the
- It is chewed and mixed with in the buccal cavity.
- Saliva is a digestive juice secreted by the salivary
- The chewed food enters into the food pipe or and is then slowly pushed into a bag-like structure called stomach.
- The is churned in the stomach to break it down.
- The stomach also secretes mucus, digestive and hydrochloric

2. Find Dutch translations for the English words.

English	Dutch	English	Dutch
stomach		alimentary canal	
glands		saliva	
food is chewed		small intestine	
digestive juices		large intestine	
food pipe		substances	
liver		pancreas	
mucus		oesophagus	
digestion		hydrochloric acid	zoutzuur

1. Watch part 1 of the video. <https://www.youtube.com/watch?v=AX34MoaLmzE>
2. A student wrote a summary of the video. But he made some mistakes. Can you spot them?

Chris swallows a mini camera pill. There is light, a battery and a radio transmitter in here.

We follow the journey of the pill from the stomach mouth all the way through my digestive tract. It's going to take approximately four eight hours for the pill to make its way through Chris's body until it comes out in his chocolate poo. The first phase of the journey is the stomach. This only takes seven seconds minutes. It's amazing how quickly it's got into your stomach. When you drink cold water you can feel it go hot cold in your stomach. The stomach is a muscular bag where food is stored while it's cleaned by stomach acid.

3. In the next part (1:27-) he / she forgot some keywords. Can you complete them? Choose from:

washing / large / protein / bacteria / acid / liquid / mucus / sphincter / undigested / small intestine / finger / enzymes / bile / carbohydrate / vessels

The sweets Chris ate spend a couple of hours being swished around and washed clean in his stomach. It's a bit like a washing machine. That's the reason you have acid in your stomach. It's not to break down food. It's to kill bacteria that might cause disease. The stomach is coated with protective mucus that stops the acid attacking the stomach.

So the sweets and the camera are then pushed out of the stomach through the sphincter muscle. The next stop in my digestive system is the small intestine. The inside is made up of tiny finger-like things that help to break down the food. The food gets mixed up with chemicals called enzymes that digest it.

The yellow liquid in the small intestine is a mixture of food, bile and mucus. And you can also see the blood vessels on the walls of the small intestine. This is where your body gets all the nutrients it needs: all the protein, the fat, the carbohydrate.

A mixture of the bile, mucus and the undigested food will go into the large intestine, where it gets turned into poo. The main function of the large intestine is to take the liquid out of this mixture and make a solid poo.

4. Do you remember the missing information in the conclusion (4:00-)?

From the moment you swallow your food, it will take eight days to travel a total distance of nine meters from your mouth to your stomach, then from your small intestine to your large intestine, until it's ready to be pushed as poo.

3. Watch part 2 (2:08-). How do the sentences continue?

1. The hydrochloric acid kills the bacteria in the food ...	which help in further digestion of food,
2. The food then goes into a highly coiled tube ...	passed into the blood vessels.
3. The small intestine receives secretions ...	from the liver and pancreas,
4. The liver secretes bile juice ...	and makes the food acidic.
5. The walls of the small intestine also secrete juices, ...	the large intestine.
6. The inner surface of the small intestine has ...	finger-like projections called villi.
7. The villi have an extensive ...	is passed out of the body through the anus,
8. The digested food is then ...	called small intestine.
9. Undigested food is passed into ...	while the pancreas secretes pancreatic juice.
10. It is wider than ...	the small intestine,
11. Excess of water and salts are absorbed here and undigested waste ...	network of blood vessels.

4. Complete the missing words.

The hydrochloric acid kills the in the food and makes the food

The food then goes into a highly coiled tube called

The small intestine receives secretions from the and

The liver secretes juice while the pancreas secretes pancreatic

The of the small intestine also secrete juices, which help in further of food.

The inner surface of the small intestine has finger-like projections called

The villi have an extensive network of blood

The digested is then passed into the blood vessels.

The undigested food is passed into the

It is than the small intestine.

Excess of (= too much) and are absorbed here and undigested is passed out of the body through the

1. Ein Trailer ist eine Art Werbespot. Der Zuschauer sieht Schlüsselszenen die ihm eine Idee vom Film verschaffen sollen. Lies untenstehende Zitate und Szenenbeschreibungen. Schau dir dann den Trailer an. Welche Szenen hast du im Trailer nicht gesehen?

https://www.youtube.com/watch?v=XM5A4ETW_Io&gl=BE

#Verstehenshilfen

gestehen= zugeben, Schuld bekennen

der Feind: Im zweiten Weltkrieg waren England und Nazi-Deutschland Feinde.

der Hausmeister: de conciërge

genau: net, precies

stolz: trots

damit: opdat

das Flugblatt =das Pamphlet, der Flyer

	Sophie und ihre Freundin Gisela hören die von den Nazis verbotene Swingmusik im Radio.
	Leute der Widerstandsgruppe „Die Weiße Rose“ drucken Flugblätter gegen das Naziregime.
	Sophie und ihr Bruder Hans verteilen die Flugblätter an der Universität.
	Sie werden vom Hausmeister* auf der Treppe festgenommen.
	Inspektor Robert Mohr fragt Sophie: „Wollen Sie nachlesen was auf Hochverrat und Feind* <u>begünstigung</u> steht? Gefängnis, Zuchthaus oder Todesstrafe!“
	Die Mitgefangene rät Sophie in der Zelle: „Gesteht* ihnen <u>bloß</u> nichts!“
	Sophie sagt Mohr, dass sie stolz* darauf ist, die Flugblätter* zusammen mit ihrem Bruder verteilt zu haben.
	Mohr verlangt von Sophie, dass sie Mittäter verrät, damit * sie <u>selber</u> besser davonkommt.
	Sophie will keine mildere Strafe als ihr Bruder.
	Nazi-Offiziere verweigernden Eltern Scholl den Zugang zum Gerichtssaal.
	Sophie schreit verzweifelt, bevor sie zur Guillotine geführt wird.
	Ihre Schwester Inge Scholl schreibt ein Buch über ihre verstorbenen Geschwister.
	Der Film wird bald im Kino laufen.

2. Die Schlacht um Stalingrad

2.1 Seht das Video.

2.2 Ordnet die Ereignisse chronologisch.

<https://www.youtube.com/watch?v=tfOXwaLx6YU>

#Strategie

Worttransparenz

Sprachverwandschaft

Wortbedeutung aus dem Kontext ableiten

Wortbedeutung aus der visuellen Information ableiten

Duits.	lijkt op Nederlands	vermoedelijke vertaling
wichtig	<i>gewichtig</i>	
Wendepunkt		
vorher		
Wehrmacht		
vorrücken		
Bombenangriffe		
während		
erobern		
gekämpft	<i>bokskamp</i>	
heranschaffen		
einkesseln		
abgeschnitten		
versorgt		
erfrieren		
ausbrechen		
ergibt sich		
entgegen		

4. Welche Folgen hatte der Nationalsozialismus?

Jeder bekommt einen Papierstreifen mit einer Beschreibung (*Was passierte 1933-1945*) und einem Begriff (*Wie nennt man das?*). Sucht eine Übersetzung (Deutsch > Niederländisch) oder Erklärung (Deutsch / Deutsch). Benutzt dazu:

www.uitmuntend.de

<https://www.deepl.com/en/translator>

Der Staat hielt sich nicht länger an die Gesetze.	Unrechtsstaat, Diktatur
Sechs Millionen Juden wurden verfolgt und ermordet.	Holocaust.
Menschen kämpfen gegen das Unrecht.	Widerstand
Deutscher Angriff auf Polen 1939.	Beginn des zweiten Weltkriegs.
Deutschland verlor den Krieg und musste aufgeben.	Kapitulation
Die Sieger befreiten das Land vom Nationalsozialismus.	Befreiung
Sie besetzen Deutschland und teilten es.	Besatzung und Teilung
Viele Deutsche flohen in den Westen.	Flucht
Andere mussten ihre Heimat verlassen.	Vertreibung

2. TTO Nederland

TTO Nederland

- Windesheimhogeschool Zwolle
- TTO-school Van der Cappellen, Zwolle
- Carolus Clusius College, Zwolle
- Lodewijkcollege, Terneuzen

TTO Nederland

- relaxte en positieve houding
- hoog taalbeheersingsniveau
- al vlug “immersie”
- early bird scholen

TTO Nederland

- **CLIL-vaklokalen**
- **CLIL-nascholing en intervisie**
- **vaak traditionele didactiek**
- **één-op-één vertaalde handboeken (NL > E)**
- **Bricks TTO leerboeken**

TTO Nederland

BRICKS

BESTELLEN ACTIVEREN INLOGGEN MENU

BRICKS

De volgende stap in leren
Steenged in tweetalig onderwijs

Biology History Geography Global Studies Visual Arts Social Studies

TTO Nederland

- TTO = reclameargument
- 60 % van de vakken in het Engels
- jaarlijkse kost: 520 euro
- native speaker

TTO Nederland

- Nuffic standaard = landelijk netwerk tweetalig onderwijs
 - resultaten TTO // regulier traject
 - internationale projecten
 - Europese en internationale oriëntatie” (EIO)

TTO Nederland

- 3de klas: niveau B2
- 4de klas:
 - niveau C1
 - stamvakken in het Nederlands
- 6de klas:
 - language and literature International Baccalaureate
 - centrale examens
 - <https://alleexamens.nl/>
- school ranking (tijdschrift Elsevier)

3. Invloed CLIL-didactiek

Invloed CLIL-didactiek

- observationele studie via enquêtes en lesbezoeken + diepte-interviews
- enquêtes :
 - CLIL-leraren
 - leraren MVT die lesgeven aan CLIL-leerlingen

Enquêtes CLIL-leraren

■ 53

Verscheidenheid CLIL-vakken

■ CLIL-Engels

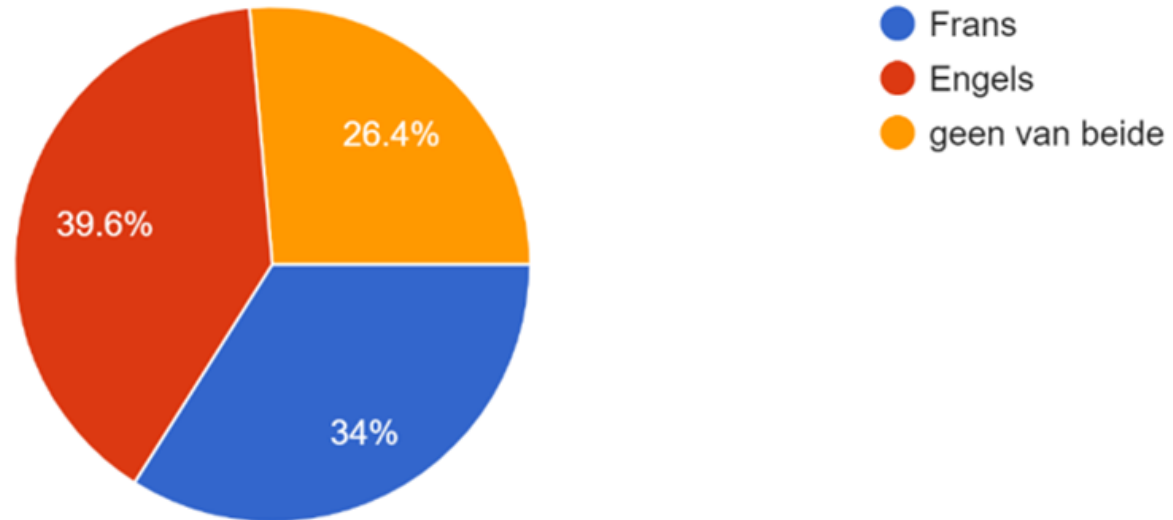
- Aardrijkskunde (9)
- Geschiedenis (8)
- Latijn (2)
- Informatica (1)
- Crea (1)
- Wiskunde (1)
- economie (1)
- SEI/mens en samenleving (1)
- Fysica (1)
- Biologie (1)
- MO (1)
- Sociale wetenschappen (1)
- Godsdienst (1)
- PAV (1)

■ CLIL-Frans

- geschiedenis (7)
- aardrijkskunde (3)
- economie (3)
- SEI (2)
- Latijn / klassieke studiën (2)
- biologie (1)
- esthetica (1)
- wiskunde (1)
- L.O. (1)

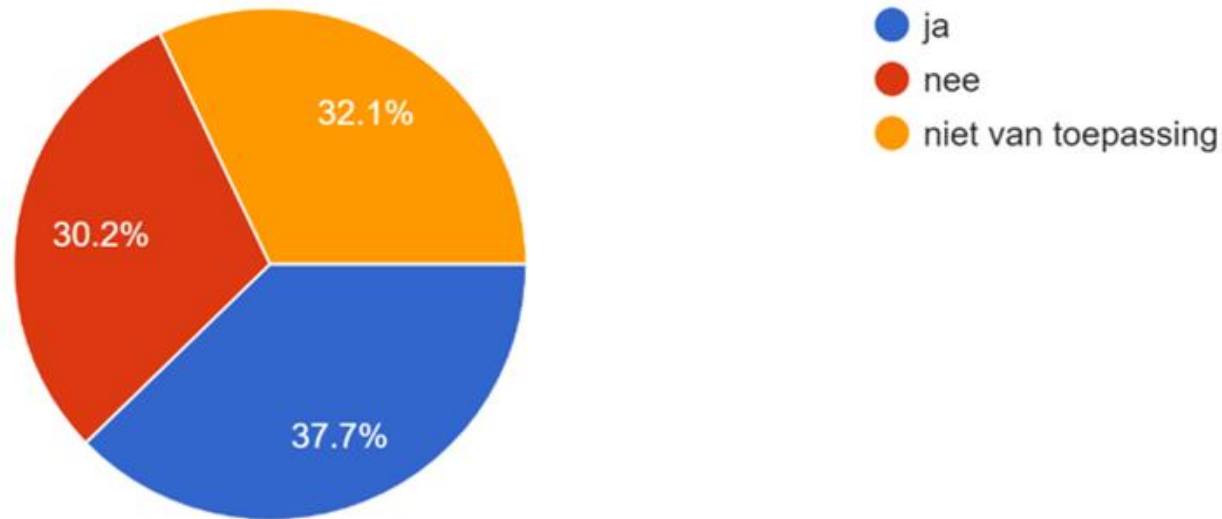
Welke vreemde taal geef je aan CLIL-leerlingen?

53 responses

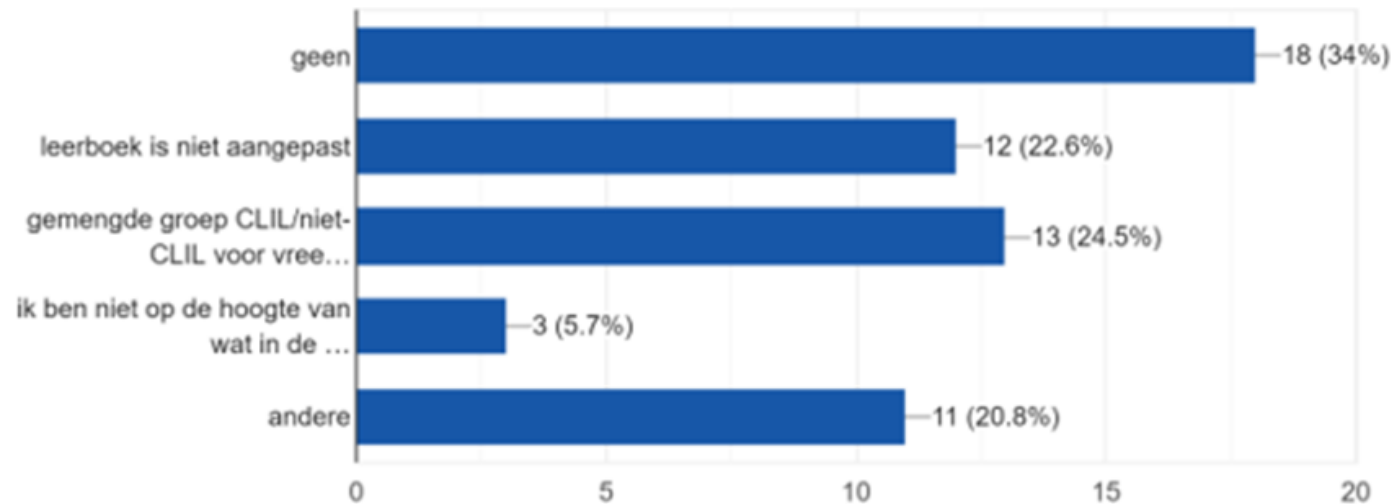
Geef je je lessen Engels/Frans op een andere manier aan CLIL-leerlingen dan aan niet-CLIL-leerlingen?

53 responses

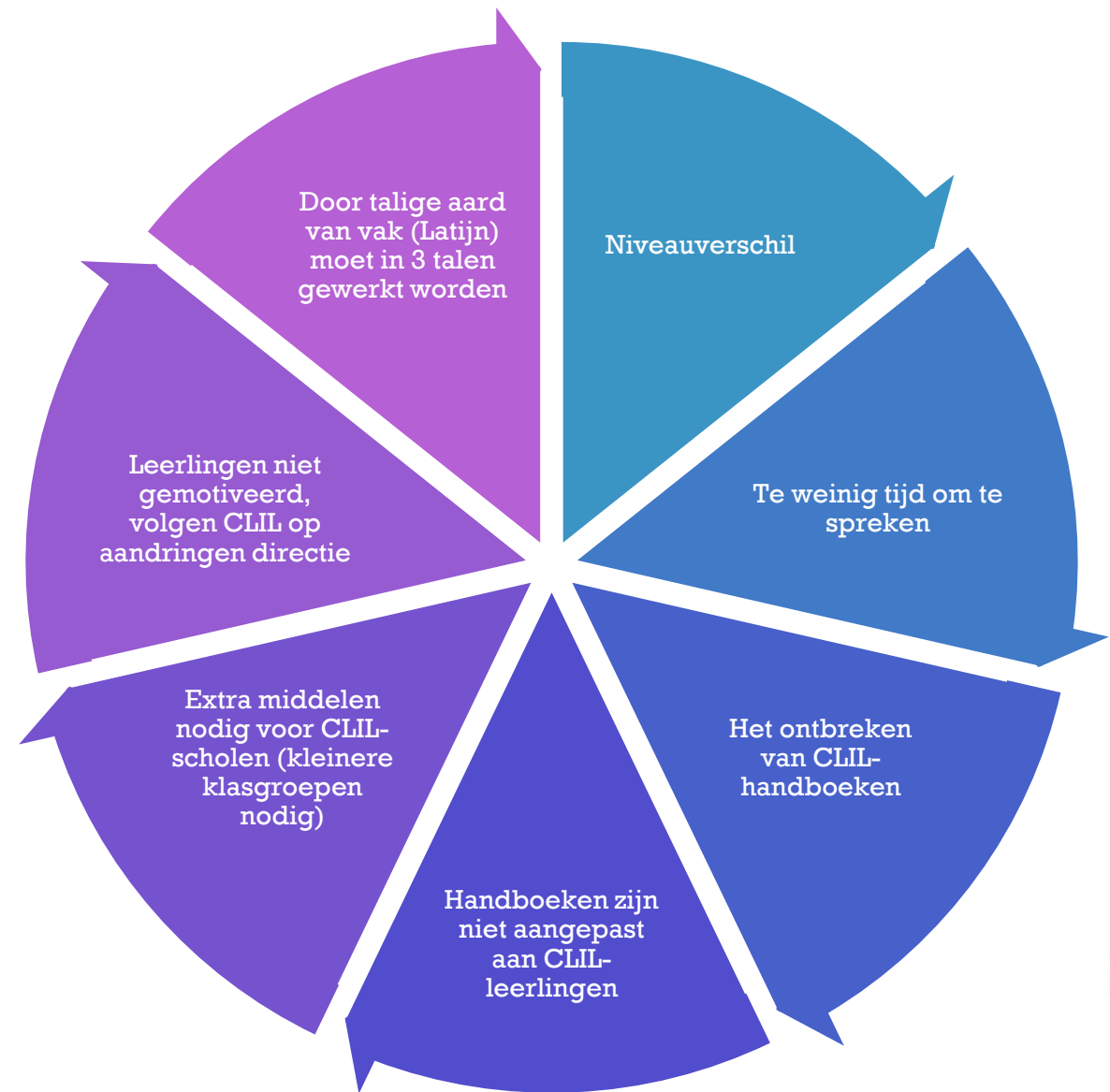

Met welke praktische moeilijkheden word je geconfronteerd bij je lessen Engels/Frans aan CLIL-leerlingen?

53 responses

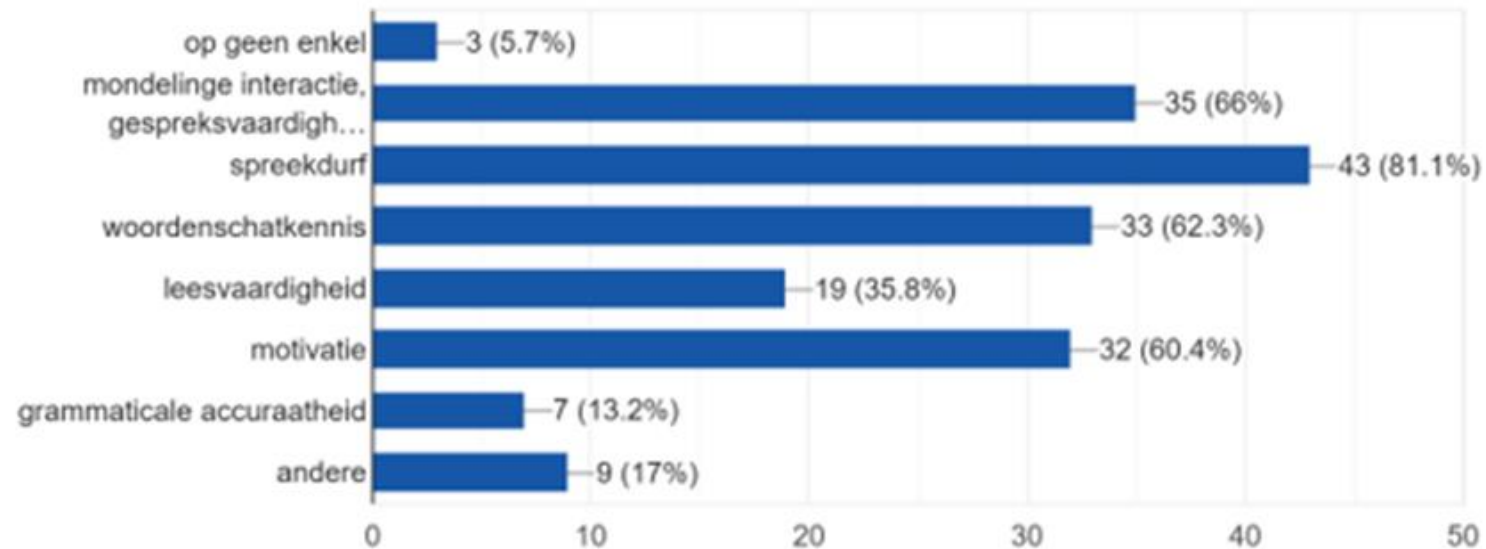

Met welke praktische moeilijkheden word je geconfronteerd bij je lessen Engels/Frans aan CLIL-leerlingen?

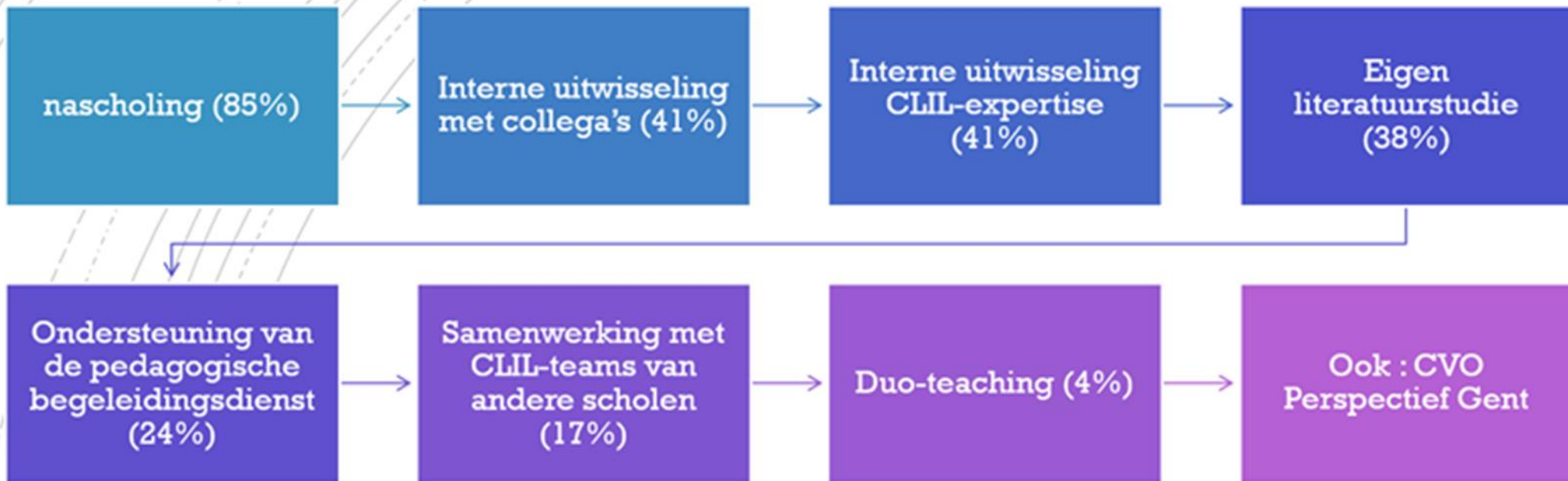

Op welk(e) vlak(ken) merk je betere leerresultaten bij de CLIL-leerlingen?

53 responses

Hoe heb je je deskundigheid m.b.t. de CLIL-didactiek verkregen?

Voor welke aspecten van de vreemde taal is er expliciete aandacht in je CLIL-lessen?

Vakterminologie en andere specifieke woordenschat voor dat vak (96%)

Algemene woordenschat (81%)

Instructietaal (70%)

Talige structuren (55%)

Grammatica (38%)

Taalregister (32%)

Reflecteren op taalgebruik (36%)

Welke talige hulpmiddelen voorzie je in je CLIL-lessen?

Woordenlijsten
(88%)

(papieren of
digitale)
woordenboeken of
vertaalapps (62%)

Taalstructuren
(45%)

tweetalige instructielijsten en vakterminologie

oplossingen na de les (ingevulde cursus) op schoolleerplatform

parafraseren, verklaren in de doeltaal

taaltips

instructiefilmpjes door native speakers / ingesproken teksten die kunnen herbeluisterd worden

Quizlet / BookWidgets / Google en français / Youtube en français / Wikifin / learningapps.org / iPad

geïntegreerde oefeningen woordenschat en taalstructuren

voorbeeldzinnen

visuele ondersteuning

role play / reenactment

Kan je dezelfde hoeveelheid leerstof van het zaakvak behandelen in de CLIL-lessen bij een CLIL-groep als in een niet-CLIL-groep?

 53% ja

 47% nee

 Reden : aspect VT verlaagt lestempo

 Enkel tijd voor basisdoelstellingen voor zaakvak

 Compensatie door meer aandacht voor vaardigheden en onderzoeksmethoden

 Heterogene groep vraagt differentiatie

Enquêtes leraren MVT (aan CLIL-leerlingen)

16 (8 Frans en 8 Engels)

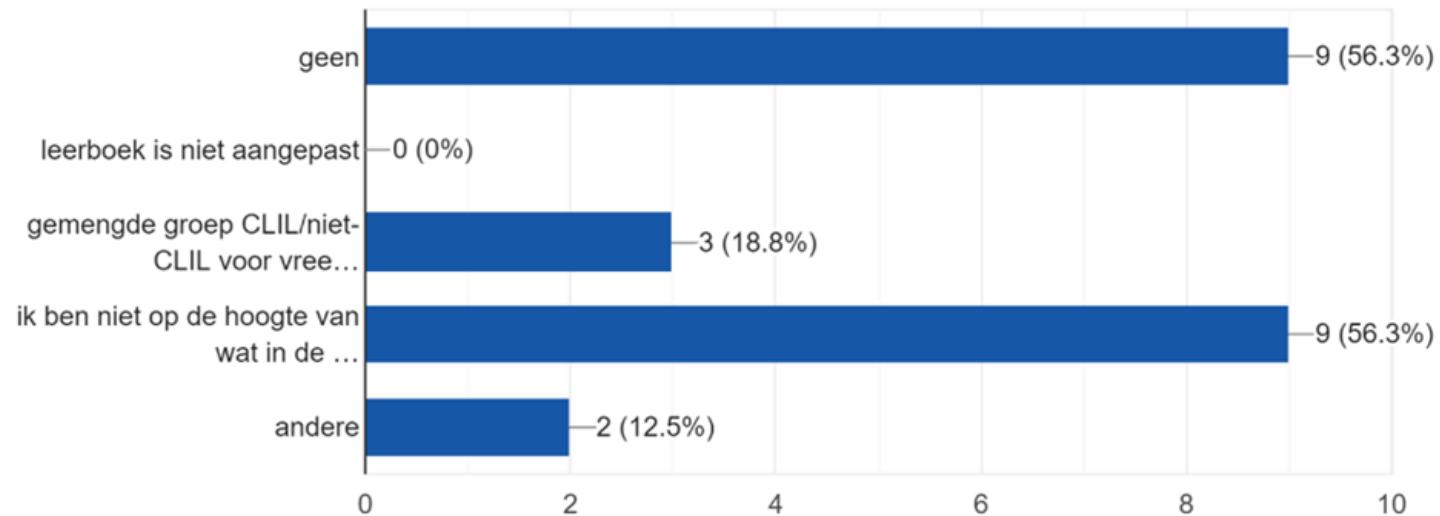
Geef je je lessen Engels/Frans op een andere manier aan CLIL-leerlingen dan aan niet-CLIL-leerlingen?

4 responses

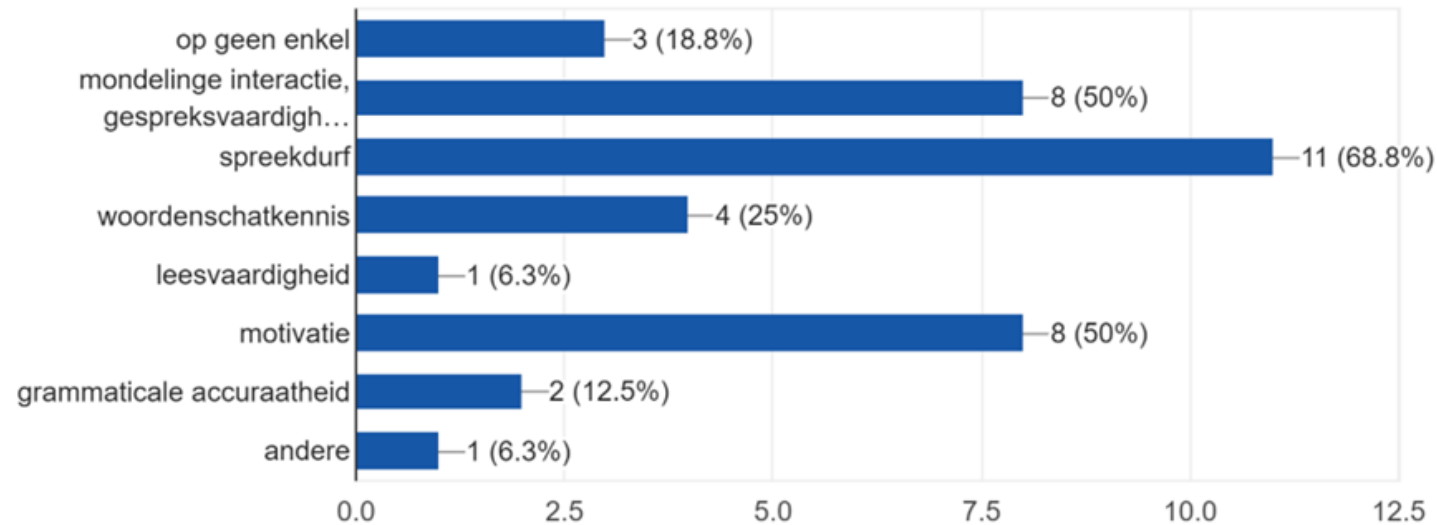
Met welke praktische problemen word je geconfronteerd bij je lessen aan CLIL-leerlingen?

16 responses

Op welke vlakken merk je betere resultaten bij CLIL-leerlingen?

16 responses

Vaststellingen op basis van lesbezoeken en interviews

vaststellingen
lesbezoeken (14):
“good practices”

Met medewerking
van CLIL-begeleider
Frans Jan Dewaele

Positieve leereffecten van CLIL

grotere spreekdurf

vlottere mondelinge interactie

ruimere woordenschat

meer gemotiveerd voor MVT

hogere leesvaardigheid

grotere grammaticale accuraatheid

CLIL werkt!

enthousiasme

veilige sfeer

leerlingen
sterk
uitgedaagd

uitsluitend
communicatie
in doeltaal

strategieën

Inherent leren

Lessen Frans / Engels aan CLIL-leerlingen

- verhoogd gebruik van de doeltaal
- hoger lestempo
- = helpt MVT-leraren

Problemen MVT

gemengde groep CLIL/niet-CLIL

te laag niveau handboeken
(demand high)

grote klasgroepen

MVT LK weet niet altijd wat in
CLIL-lessen gebeurt

> overlegmomenten CLIL /
MVT inplannen

Opmerkelijk: spreken doeltaal

**MEER FRANS IN
CLIL-LESSEN DAN
IN LESSEN FRANS**

**LPD:
DOELGERICHTE
COMMUNICATIE!**

**EXPLICIETE
TAAFFOCUS
BEMOEILIJKT
SPONTANE
COMMUNICATIE**

Problemen CLIL

verschil in taalbeheersingsniveau

gemengde niveaugroepen = uitdaging

- coöperatieve leerstrategieën
- peer tutoring
- differentiatie

trager lestempo

- ↔ gecompenseerd door positieve leereffecten.

CLIL-didactiek is niet overal even sterk aanwezig

- authentiek materiaal (teksten, illustraties, video's ...)
- vaak klassikale, leraargestuurde aanpak
- variatie aan actieve werkvormen
- meer focus op talige interactie tussen de leerlingen

Activerende oefening

- authentiek materiaal
- activerende werkvorm
- talige ondersteuning

Evaluatie

- nogal wat verschillen:
 - gebruik doeltaal
 - spelfouten
 - validiteit evaluatie zaakvak
 - verbaal
 - symbolen
 - bonus voor antwoorden in doeltaal

Frictie

samenwerking
met
zaakvakcollega

zaakvakcollega
voelt zich
“bedreigd”

collega's
onwetend over
CLIL

Frustratie

veel tijd en energie

inspanningen
te weinig
gewaardeerd

onderuit
wegens grote
werkdruk

uitvallen van
een CLIL-
leraar?

Geschikt lesmateriaal

- eigen CLIL-cursussen schrijven = gigantische uitdaging
- soms quasi publiceerbare kwaliteit
- geen compensatie
- versnipperde Vlaamse CLIL-landschap
- geen commerciële markt voor CLIL-handboeken
- vakoverleg over de schoolgrenzen
- overheid: zou CLIL-experten modelcursussen kunnen laten schrijven
 - minder werkdruk voor CLIL LK
- kwaliteitsgarantie

Aanbevelingen onderzoek onderwijsinspectie (2017)

extra middelen voor CLIL-scholen

expertise-uitwisseling via lerende netwerken

ondersteuning lerarenopleiding en pedagogische begeleidingsdienst

Lerarenopleiding

- keuzetraject VIVES
- [website](#)
- vragen of contact :
 - stefan.vaes@vives.be
 - ingrid.strubbe@vives.be

Bedankt voor uw aandacht!

Stelling 1

Ik vind dat expliciete focus op grammatica in de MVT-lessen de leerlingen afremt om de vreemde taal te gebruiken.

Stelling 2

Ik vind vormcorrectheid in de vreemde taal belangrijker dan vlotheid.

Stelling 3

**Ik ben bereid mijn
lesmateriaal MVT en/of
CLIL gratis te delen met
collega's op het internet.**

Stelling 4

Leraren MVT zouden in hun lessen, in overleg met de zaakvakcollega, ook zaakvakinhouden (bv. geschiedenis, biologie) moeten zien.